

**Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний університет
Кафедра політичних наук**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ПОЛІТОЛОГІВ**

15 березня 2013 р.

Рівне–2013

УДК 32
ББК 66
А 43

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ. Матеріали ІV міжвузівської науково-практичної конференції молодих політологів. 15 березня 2013 р. – Рівне: РДГУ, 2013. – 117 с.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ
Протокол № 4 від 25 квітня 2013 р.

ЗМІСТ

Секція 1. ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Оверчук Ольга	Сучасні українські рухи протесту: вплив стереотипів	6
Герасимчук Таміла	Фінансування виборчої кампанії 2012 р. в Україні	8
Івчик Наталія	Соціал-національна риторика в електронних ресурсах України	11
Валюх Людмила	Аксіологічні аспекти аналізу політичної влади	12
Ануфрієнко Олександр	Вибори по-українськи: деструктивні виборчі технології	14
Венгринюк Лідія	Львів як простір існування політики пам'яті	17
Кремінська Олена	Правове рулювання міграційних процесів в Україні	21
Шкуро Антон	Системний та неінституціональний методи у дослідженні політичних рішень	23
Мельник Віра	Теорії та методи аналізу політичного процесу	26
Дикун Ганна	Роль дискурсу в сучасній політичній діяльності	29
Мельник Ірина	Проблеми становлення демократії в Україні	31
Панченко Оксана	Міжмуніципальне співробітництво як ефективний інструмент покращення муніципальних послуг в Україні	33
Федушка Алла	Етнополітична проблема та мультикультуралізм в Україні	35
Федорів Христина	Вплив Українського інституту національної пам'яті на формування історичної пам'яті	37
Мельничук Ольга	Проблеми реалізації екологічної політики України	39
Поліщук Олександр	Особливості виборчої системи в сучасній Україні	41
Ошурко Юлія	Особливості української електоральної культури	43
Примак Станіслав	Участь протестантських конфесій у суспільно-політичному житті сучасної України	44
Ралець Андрій	Інституалізація політичної опозиції в Україні	47

Ричко Вікторія	Друковані ЗМІ у виборчих кампаніях в Україні 2010-2012 рр.: політико-технологічний аспект (на прикладі Рівненської області)	49
СЕКЦІЯ 2. СВІТОВА ПОЛІТИКА ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ		
Невинна Галина	Теорія пасіонарності Л.М. Гумільова в контексті історії України	51
Горюнова Євгенія	Нова концепція російської зовнішньої політики: виклики для України	52
Збрицька Лариса	Інтернет як основний канал комунікації сучасної світової спільноти	55
Юрчак Віталія	Динаміка франко-американських двосторонніх відносин (2003-2011 рр.)	56
Малиновська Наталія	Роль комунікаційного менеджменту у зовнішній політиці Франції (арабський вектор)	59
Петрович Інна	Польща в загальноєвропейських інституціях Європейського Союзу	62
Габрилевич Альона	Процеси євроінтеграції в умовах глобальної політичної кризи в Європейському союзі	64
Безнос Микола	Концептуальні засади чорноморської стратегії НАТО у постбіполярний період	67
Генегі Ірина	Росія – США: проблеми та перспективи двосторонніх відносин (1990-і роки)	70
Трутенко Андрій	Моделі зовнішньополітичного розвитку України	73
Бараболя Тарас	Особливості функціонування політичного режиму Ісламської республіки Іран	75
Ліннік Юрій	Проблеми профілактики ісламського екстремізму	78
Самостьян Юлія	До питання про сутність міжнародної інформаційної безпеки	80
Цицик Наталія	70-річчя Волинської трагедії та площини феномену пам'яті українців та поляків на сучасному етапі	83
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Лесняк Віталій	Особливості становлення та функціонування сучасного іспанського парламентаризму	86
Десятничук Ігор	Чехословацька еміграція і шляхи розв'язання «німецького питання» в 1939-1941 рр.	88

Шевчук Наталія	Контент-аналіз як методологічна основа для політологічних досліджень	90
Наумов Андрій	Рівень довіри до армії та церкви в сучасному російському соціумі	93
Синяк Степан	Взаємовідносини польських парамілітарних організацій з місцевим населенням Волині у 1921-1939 рр.	96
Мельник Роман	Особливості процесу суверенізації в системі російського федералізму	97
Заболотовська Оксана	„Старі”/„нові” етнічні спільноти Чеської республіки	100
Колесницька Наталія	Бренд територій як політична технологія	102
Гудіна Вікторія	Державна програма переселення співвітчизників у Російську Федерацію	105
Байрак Сергій	Особливості здійснення адміністративного нагляду за діяльністю органів місцевого самоврядування Республіки Польща	107
Рудомьоткін Артем	Трансляція насилля у телевізійних програмах і кіноіндустрії, як спосіб маніпулятивного впливу на свідомість суспільства	109
Жуковська Аліса	Правовий захист ЗМІ як інститут громадянського суспільства Болгарії	111
Фортельний Ігор	Специфіка процесу переходу до демократії на пострадянському просторі	113
Легновська Лілія	Сучасні тенденції взаємодії армії та суспільства	116

української політології до методу контент-аналізу розширить її епістемологічні можливості, а отже, сприятиме її успішному становленню і розвитку. Опрацювання та включення його до теоретико-методологічної структури політології сприятиме нарощенню інтерпретаційно-аналітичного потенціалу сучасної української політичної науки.

Список використаних джерел

1. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина: [Монографія]. / В. М. Бебик. – К.: МАУП, 2003. – 424 с.
2. Боришполец К. П. Методы политических исследований / К. П. Боришполец. – М., 2005. – 221 с.
3. Иванов В. Ф. Контент-анализ: методология і методика дослідження ЗМК / В. Ф. Иванов. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 1994. — 112 с.
4. Костенко Н. І. Досвід контент-аналізу. Моделі та практики / Н. Костенко, В. Иванов. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.
5. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Почепцов. – М.: Реселбук, 2001. – 656 с.

Наумов Андрій Сергійович (к.політ.н., старший викладач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету)

РІВЕНЬ ДОВІРИ ДО АРМІЇ ТА ЦЕРКВИ В СУЧАСНОМУ РОСІЙСЬКОМУ СОЦІУМІ

На сьогоднішній день армія та церква асоціюються у респондентів з пунктами соціологічного опитування „повністю довіряю” і «скоріше довіряю», починаючи з 1991 р. і до наших днів. Звичайно, з кінця 1999 р. вершинною постаттю довірчої піраміди в Російській Федерації (РФ) постає Президент (спостерігається ототожнення персонального та структурованого рівнів довіри, не пов'язаного з ефективністю діяльності).

Найбільшим авторитетом у літніх росіян користується армія (48% людей старше 60 років), а найменшим - у людей призовного віку (32% людей до 30 років довіряють армії, 33% - не довіряють).

Відзначимо, що ступінь довіри до релігійних організацій може істотно змінюватися залежно від соціально-демографічних характеристик матеріального рівня життя та ідейно-політичної орієнтації респондентів. Так, довіра до релігійних організацій у жінок (36,6%) набагато вища, ніж у чоловіків (27,4%) Цікавий розподіл відповідей щодо релігійних організацій залежно від віку. Серед осіб до 21 року довіряють 43% респондентів, проте вже в наступній віковій категорії (від 22 до 26 років) рівень довіри знижується більш ніж удвічі (20,5%).

Слід зазначити, що довіра до церкви та її кліру має насправді апріорний характер, оскільки реально контактує з нею лише незначна меншість. Тому релігійність росіян не можна назвати активною. Для нинішньої релігійної ситуації найбільше підходить термін постатеїзм. Його основні риси:

1) позацерковність. Наявність великої кількості парафіян нетрадиційних релігійних практик (протестанти, харизмати та ін.);

2) мода на церкву, що проявляється, наприклад, у відвідуванні останньої на великі свята або у присутності священика на різноманітних світських акціях, освячення місць під будівництво офісів тощо. Негативний вплив на ставлення населення до релігійних організацій справляє і часта демонстрація тісних зв'язків представників церковного священнопочатку з керівництвом країни, зокрема, випинання телебаченням присутності високопоставлених урядових чиновників на православних святкових богослужіннях. Неправославна частина російського суспільства сприймає подібні явища як спроби надати державний статус церковному інституту, що зустрічає негативне ставлення 64 росіян;

3) зрощення церкви з політикою. Конституційні основи обрання представників українського й російського політикуму постійно ставляться під сумнів значною частиною суспільства, як правило, опозиційною. Тому влада постійно шукає додаткові, у т.ч. й містичні, джерела легітимації.

Високі показники довіри до церкви з боку росіян пов'язані з так званими магічними уявленнями про силу, які задають інтеграцію навколо образу даного суспільного інституту та його патріарха в значенні національного цілого, колективного ми. Релігія надає індивідові відчуття впевненості. Людина належить до певної цілісної структури й займає в ній відповідне місце. «Вона може страждати від голоду або гноблення, але їй не доводиться страждати від найгіршого - від повної самотності та сумнівів».

Отже, цінність церкви для росіян полягає не в тому, що вона дає вичерпні відповіді на питання моралі та сімейного життя або вирішує соціальні проблеми, а в тому, що вона являє собою якийсь «вічний» інститут. Таке сприйняття, в першу чергу, обумовлено розумінням того, що релігія як така - особлива сфера незмінного, відсторонена від повсякденності з її пошуками нового, суперечками та розбіжностями. Іншими словами, плюралізм думок, який підриває «морально-політичну єдність» пострадянського суспільства, у духовній сфері недоречний.

Тим часом, неодноразово відзначалося, що в РФ релігійність людей, які називають себе віруючими, часто досить поверхнева й зводиться лише до прийняття відповідної символіки і дотримання формальних вимог (носіння натільного хреста, дотримання посту в останній тиждень перед його закінченням, як правило, для очищення совісті або як різновид дісти). В основі такої релігійності нерідко лежить винятково прагнення показати себе продовжувачами «справи батьків», відновити зруйнований зв'язок часів, знайти свою національну ідентичність. Подібна формальна релігійність має тенденцію до перетворення в симулякр (відповідно до термінології Ж. Бодрійяра), коли релігійна свідомість людини являє собою суміш різних легенд, казок і повір'їв. І не дивно. Але це не знищило схильності громадян до двовірства, коли люди, котрі позиціонують себе як православні, одночасно вірять і виконують язичницькі обряди. Подібна тенденція існувала ще за радянського періоду.

Однак більшість громадян не вважають важливим елементом віри свою конфесійну приналежність. З тим, що людина може бути просто віруючою, але при цьому не сповідати якої-небудь конкретної релігії, згодні 64,4% опитаних у РФ. Зокрема, дані соціологічних опитувань ВЦІОМ руйнують стереотип, відповідно до якого люди, котрі вважають релігійні

переконання політиків вагомими, повинні підтримувати кандидатів, чия конфесіональна приналежність і ставлення до релігії збігається з їх власними. Для третини наших громадян релігійні переконання політичних і державних діячів взагалі не мають значення, а більша частина населення сприймає атеїстичний світогляд політика чи його християнську орієнтацію.

Разом з тим, толерантність росіян стосовно релігійних орієнтацій політиків аж ніяк не безмежна. Дослідження продемонструвало, що радикально атеїстична позиція здатна забезпечити кандидатові підтримку не більше ніж 2–3% виборців і при цьому відвернути від нього 15–20% електорату. Що стосується неприйняття іншої конфесіональної приналежності, то є підстави припустити, що в її основі лежить скоріше страх перед можливим руйнуванням тендітного балансу в міжнаціональних відносинах. Не виключені й інші мотиви. Наприклад, у випадку з так званими сектантами люди можуть просто не довіряти особі, яка у релігійній сфері підтримує позиції крихітної меншості за рахунок більшості (що може мати місце і при вирішенні іншого роду завдань). Втім, це лише гіпотези.

Таким чином, можна констатувати, що подібність у питаннях віри не є для росіян головним мотивом їхнього політичного вибору. Доцільно підкреслити, що й демонстративна релігійність, і радикальний атеїзм сьогодні вкрай невігідні для політичного діяча. Найбільшими симпатіями наших співвітчизників користуються кандидати, які утримуються від публічної демонстрації своїх релігійних переваг. Доти, поки віра залишається особистою справою політика, відторгнення його кандидатури не відбувається.

Армія, як і раніше, залишається одним із деяких державних і суспільних інститутів, що користуються досить високою довірою з боку населення РФ (поряд із Президентом і Церквою). Базисом такого ставлення слугує фактор причетності структури до заборонно-каральної системи. У масовій свідомості армія не сприймається як частина цієї системи, виступаючи в ролі «захисниці», яка забезпечує мир і обороноздатність країни. Зв'язок з армією, з її славним минулим є майже в кожній родині. Не випадково серед тих, хто їй довіряє, найбільше осіб пенсійного віку, жителів села, індивідів, котрі не встигли свого часу одержати освіту.

Армія - символічна модель суспільства, а не реально діючий інститут. Показово, наприклад, що українці й росіяни вкрай рідко ототожнюють з нею політичну владу в країні й не чекають самостійних владних кроків (як і у прикладі з Церквою: її участь у керуванні країною мислиться як загальне релігійне й моральне освячення влади, а також підтримка ідейного контролю над суспільством). Іншими словами, армія у подібних оцінках - узагальнений образ сили без влади.

Отже, довіра до армії й церкви ґрунтується не на споживчій логіці «послуга – клієнт», а на переконанні у вагомості місії цих інститутів, що володіють внаслідок цього легітимним правом не лише обслуговувати суспільство, а й вимагати від нього виконання певних зобов'язань. Довіра до армії й церкви визначається їхньою близькістю до народу, суспільним значенням і причетністю до повсякденних проблем.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

**Матеріали IV міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

15 березня 2013 р.

А 43

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ПОЛІТИКИ.** Матеріали IV міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів. 15 березня 2013 р. – Рівне:
РДГУ, 2013. – 117 с.

УДК 32

ББК 66

© Рівненський державний
гуманітарний університет, 2013

Підписано до друку 22.04.2013 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 8,55. Замовлення № 137/1. Наклад 300.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Толстого, 3, тел. (0362) 22-41-20